Kansalaisaloite laiksi sähkömarkkinalain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Omakotiliiton kansalaisaloite

18.02.2021

Omakotiliitto

Suomen Omakotiliitto

- Omakotiliitto on Suomen suurimpia asumisen edunvalvojia
- Suomessa 1 200 000 pientaloa
- Pientaloissa 2 500 000 asukasta
- Myös noin 500 000 vapaa-ajan asuntoa
- Taloudellisesti ja poliittisesti riippumaton järjestö

Omakotiliitto
Asumisen asialla

Omakotiliitto

Mistä aiheessa on tarkalleen kyse?

Sähköverkkotoiminta on luonnollista monopolitoimintaa ja jokainen sähköverkkoyhtiö on alueensa ainoa toimija alallaan.

77 yhtiötä, joista ulkomaisessa omistuksessa isoimmat.

Kyseessä on yhteiskunnan perusliiketoimintaa, jonka riskit ovat lähtökohtaisesti alhaiset. **Alhaiset riskit** monopoliasemassa tarkoittavat **alhaista tuottovaatimusta**.

Omakotiliitto

Sähkönsiirtohinnat nousseet voimakkaasti

- Sähkön siirtohinta tuplautunut vuodesta 2008
- Siirtohinnan nousu on vaikuttanut kansalaisten ostovoimaan jopa isossa kuvassa
- Samaan aikaan jakeluverkkoyhtiöt tuottavat omistajilleen kohtuuttomia voittoja!

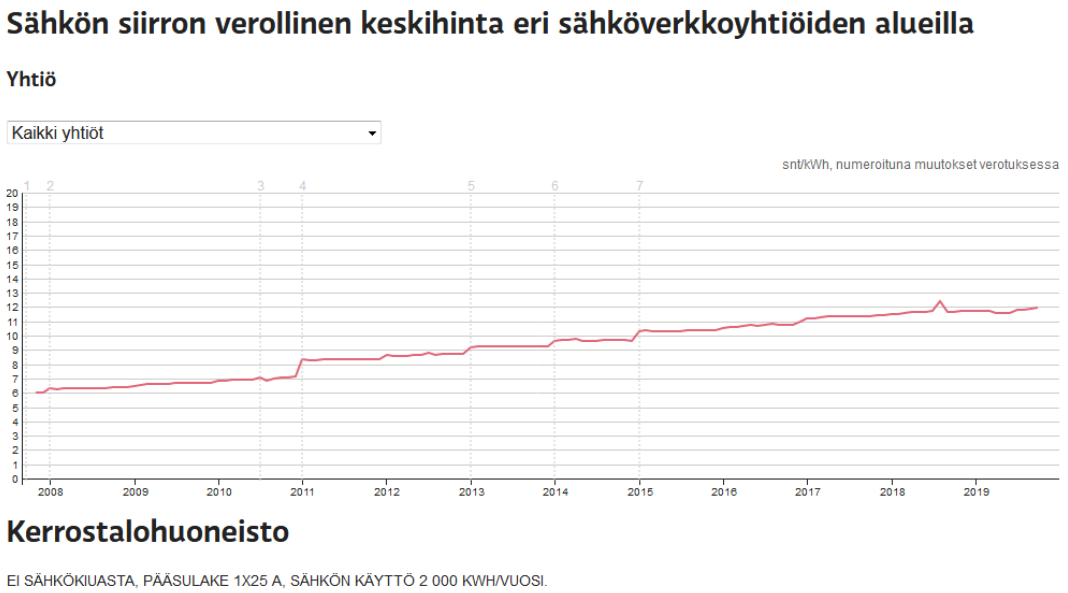

Lähde: Yleisradio, MOT

Omakotiliitto

Kohtuullinen voitto?

- **Emme ehdota voiton kieltämistä!**
- Ehdottamamme laskenta huomioisi hyvän taseen toisin kuin nykyinen malli joka palkitsee pienestä omasta pääomasta
- Alhainen riski tarkoittaa kuitenkin alhaista tuottovaatimusta.

Omakotiliitto

Jakeluverkkoyhtiöiden voitot

- Energiaviraston mukaan sähkönsiirtoyhtiöt tuottivat vuonna 2019 keskimäärin 25% liikevoiton!
- Normaalit pörssiyhtiöt tuottavat noin 10%
  - UPM 7,5% omalle pääomalle
  - Nordea 9,1% omalle pääomalle

(lähde OMX Helsinki ja Energiavirasto)

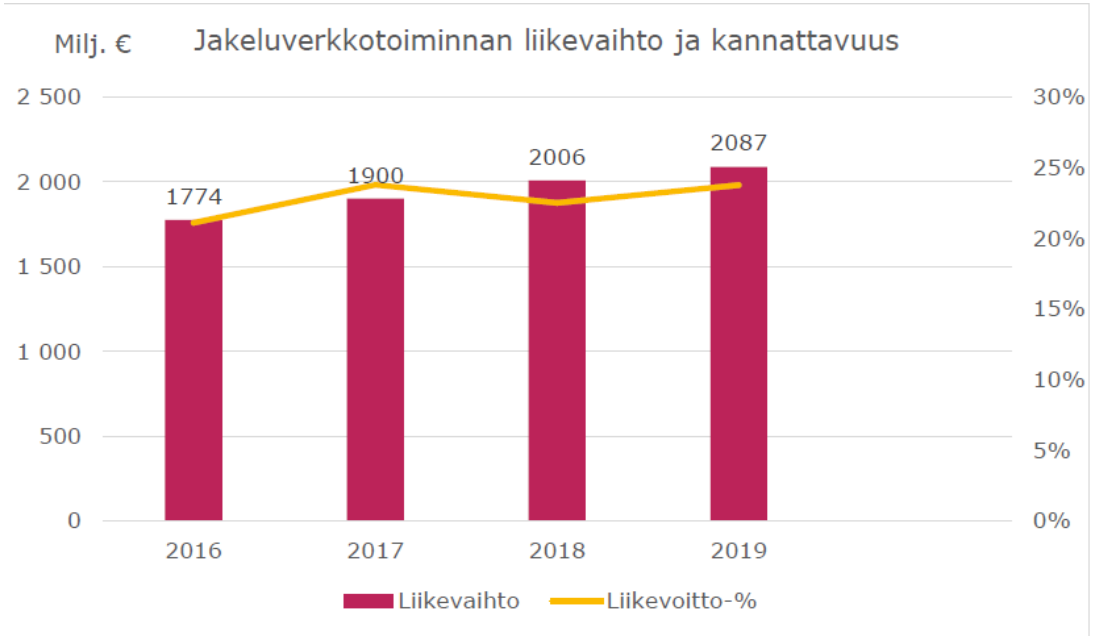

Omakotiliitto

Jakeluverkkoyhtiöiden voitot

- **Kuinka kohtuullisesta voitosta tuli kohtuuton voitto?**
- Tuotto = jää käteen sen jälkeen kun kaikki toiminnan kulut on maksettu, velkojen korot on maksettu ja poistot on tehty
- Sähköverkkojen rahoituskulut ja investointien poistot on siis jo tehty eli muun muassa ne paljon puhutut maakaapeloinnit
- Jos tulee tuottoa, on kaikki kulut peitetty ja tuotto on siis VOITTOA

- Jos kohtuullista tuottoa tiputetaan se EI tarkoita sitä, että yhtiöt muuttuvat tappiollisiksi ne vain saavat kohtuullisempaa kohtuullista tuottoa.

Omakotiliitto

Jakeluverkkoyhtiöiden voitot

- Virallisesti kohtuullinen voitto on ollut verojen jälkeen 5,93%
- **Prosentti ei ole ongelman ydin, vaan mistä se lasketaan**
- Kohtuullisen laskennan ongelmat ovat tiedossa
  - Energiavirasto ei ole puuttunut epäkohtiin
- Yhtiöt palkitaan lainarahan käytöstä erityisen avokätisesti
- Investoinnit maksatetaan asiakkailla ja sen päälle otetaan kohtuuttomat voitot

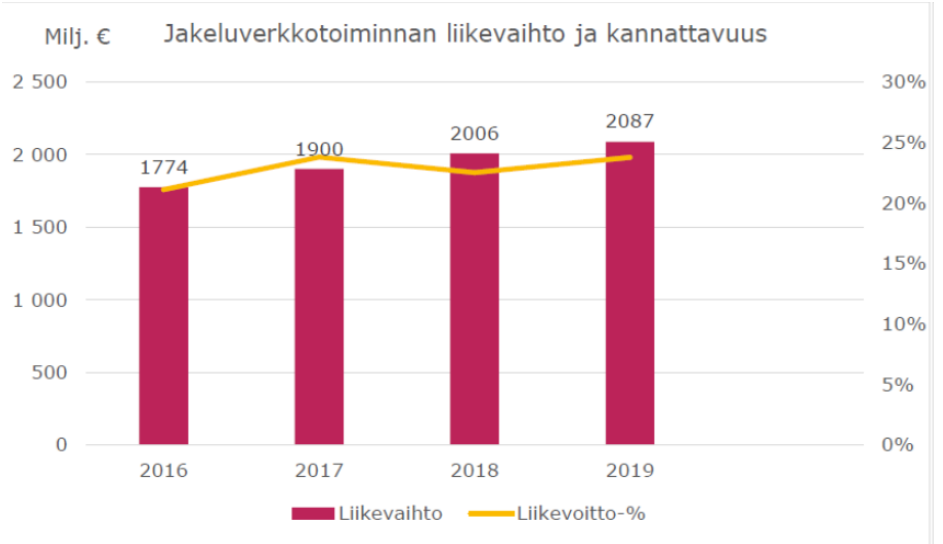

Kuva: Energiavirasto

Omakotiliitto

Mikä laskennassa on vikana?

- Nykyinen malli ei huomioi yhtiöiden välisiä eroja
- Oman ja lainatun rahan suhde on oletettu vakioksi (60/40)
- Investointien hinta otetaan Energiaviraston taulukosta, joka ei vastaa todellisuutta
- Näin saadaan laskennalliset tasearvot yhtiöille

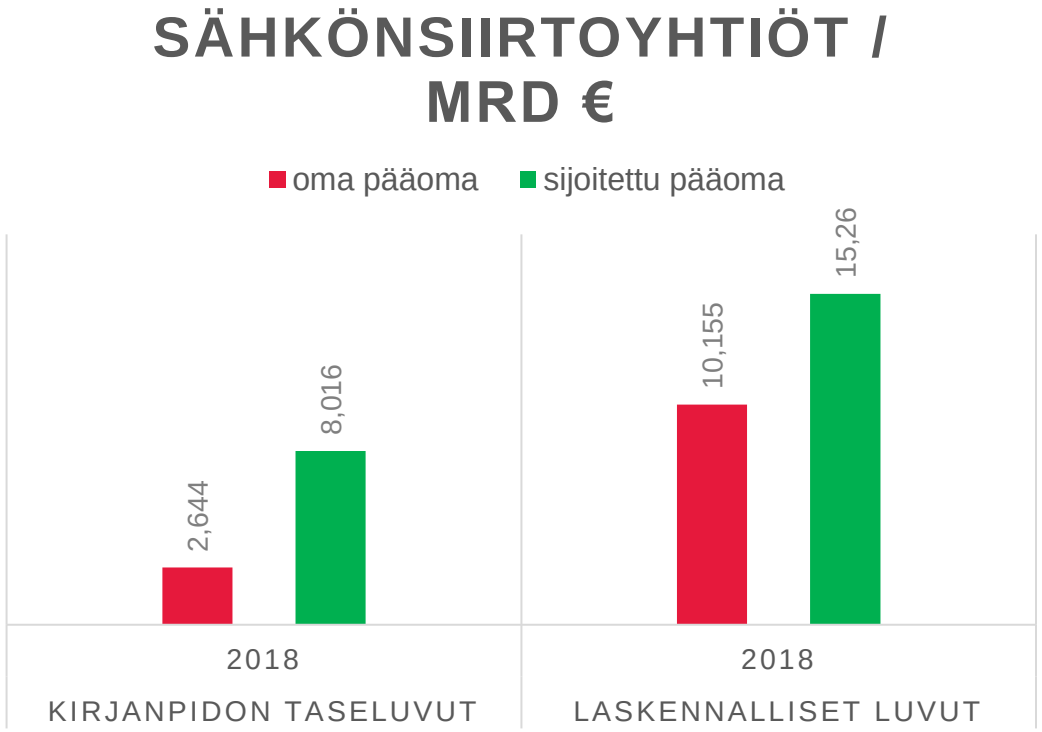

Lähde: LUT-Yliopisto, Collan

Omakotiliitto

Mikä laskennassa on vikana?

- Yrityksien investointien kustannukset ovat huomattavasti Energiaviraston laskemaa pienempiä
- Todellinen sijoitettu rahamäärä on ihan muuta kuin laskennalliset luvut
- Kohtuullinen tuotto lasketaan luvuille, jotka eivät perustu todellisuuteen

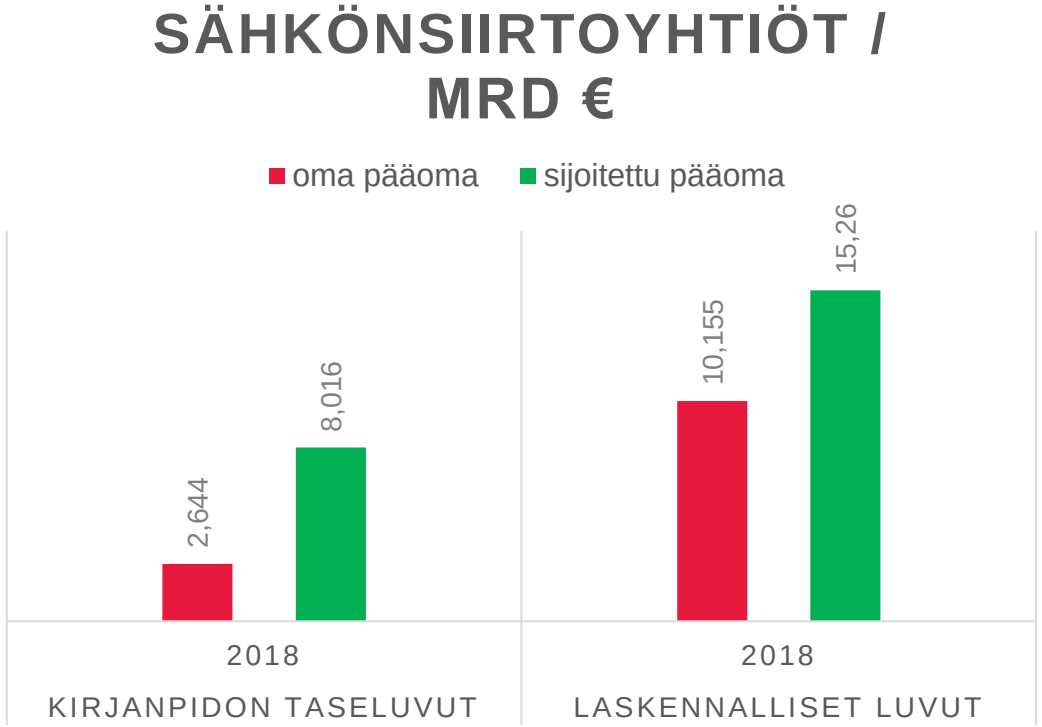

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto

Mikä laskennassa on vikana?

- Takuutuotto lasketaan oikealla oleville laskennallisille luvuille
- 15,26Mrd€ saa siis tuottaa ”kohtuullisesti”
- Tarkoittaa 860 M€ vuosittain
- Yhtiöihin todellisuudessa sijoitetut rahat ovat vasemmalla
- 2,644 Mrd€ sijoituksella saadaan todellisuudessa 860M€ tuotto
- Sijoitettu oma pääoma saadaan takaisin noin kolmessa vuodessa

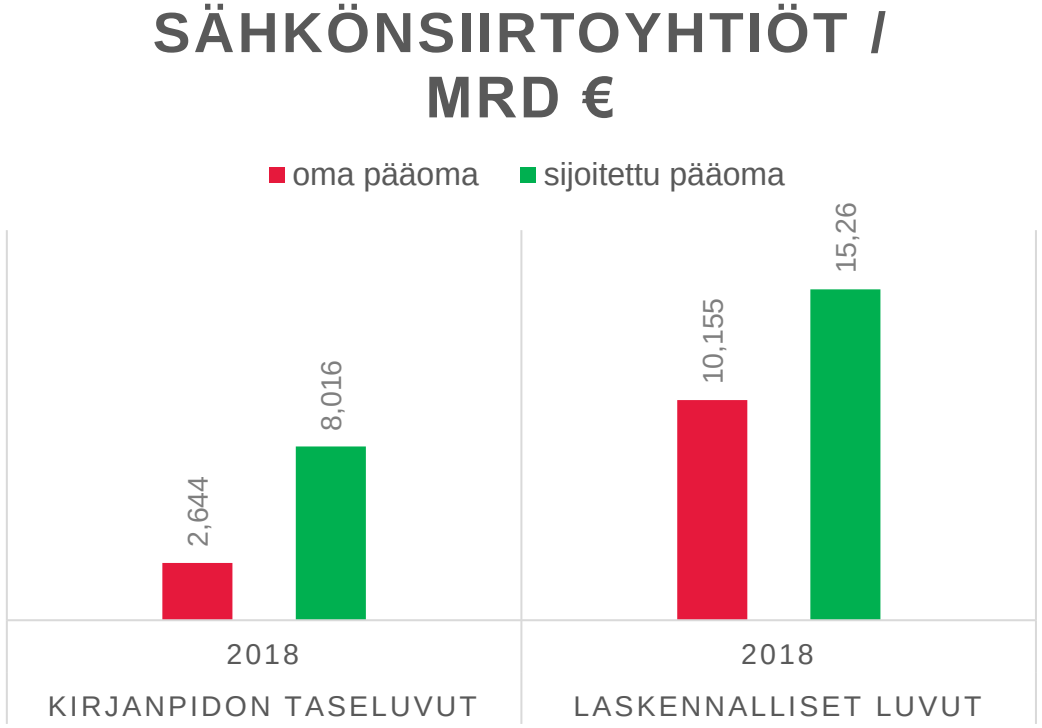

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto

Takuutuotto ja sen vaikutus

- Jakeluverkkoyhtiöille taataan 5,9% takuutuotto verojen jälkeen teoreettisesti lasketulle taseelle
- Jos jakeluverkkoyhtiö ei saa laskutettua asiakkaalta kaikkea sille luvattua kohtuullista voittoa jää asiakas yhtiölle "velkaa”
- Kohtuuttomat voitot eivät siis vielä ole edes koko todellisuus:
- **Sähkönsiirtoyhtiöillä on jäi takuutuottoja 200 miljoonaa laskuttamatta vuonna 2018!**

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto

Takuutuotto ja sen vaikutus

- **Jakeluverkkoyhtiöillä on lupa periä saamattomia takuutuottoja tulevina vuosina**
  - Tasausaika on 4 vuotta, jonka sisällä takuutuottojen tulee olla laskutettu

- **Tämä tarkoittaa jopa MILJARDIN EURON lisälaskutusta tulevina vuosina**
  - Eduskunnassa on esityksiä alituottojen perimisen pidentämisestä jopa 8 vuoteen
  - Maksajina muutoksessa olisivat kuluttajat

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto

Siirtohintojen vuotuinen korotuskatto

- Esitämme 5% korotuskattoa ja 4 vuoden laskenta-aikaa alituottojen perimiselle asiakkailta
- **Sähkönsiirtoyhtiöillä ei ole yllätyksiä**
  - **Markkinat eivät muutu**
  - **Investointitarpeet eivät ole yllätyksiä**
  - **Kustannusrakenne ei tule ulkopuolelta**
  - **Veromuutokset eivät pienennä tulosta**

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto

Kansalaisaloite sähkösiirrosta

- Tavoitteemme:
- Kansalaisaloitte ehdottaa muutosta kahteen lainsäädännön kokonaisuuteen:

  1. Alentaa sähköverkkoyhtiöiden investointien kustannuksia velvoittamalla sähköverkkoyhtiöitä kustannustehokkuuteen verkkojen parantamisessa.

  2. Kohtuullistaa yhtiöiden tuottoja paremmin vastaamaan luonnollisen monopolin hinnoittelua.

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto

Kansalaisaloite sähkösiirrosta

- Perustelut:
- Verkonhaltijat velvoitetaan **investoimaan** ja tuottamaan siirto- ja jakelupalvelut mahdollisimman **kustannustehokkaasti**
- Hinnankorotuskaton tiukentaminen **5%**:iin
- Verkonhaltijan tuottoastetta ja tuottopohjaa kohtuullistetaan sekä kannustetaan **tehokkuuteen** investoinneissa
- Valvontamenetelmien voimassaolo 4 vuoteen
- Valvontamallin mukaisten alituottojen laskenta esitetään säilytettäväksi voimassa olevan lain (9.8.2013/590) mukaisena

Omakotiliitto

Kansalaisaloitteen talousvaikutukset

- Merit Economicsin tutkimuksen mukaan alentuneet siirtohinnat parantaisivat kansantaloutta merkittävästi
- Tutkimuksesta selviää, että positiiviset tulovaikutukset olisivat suurimmat eläkeläisillä

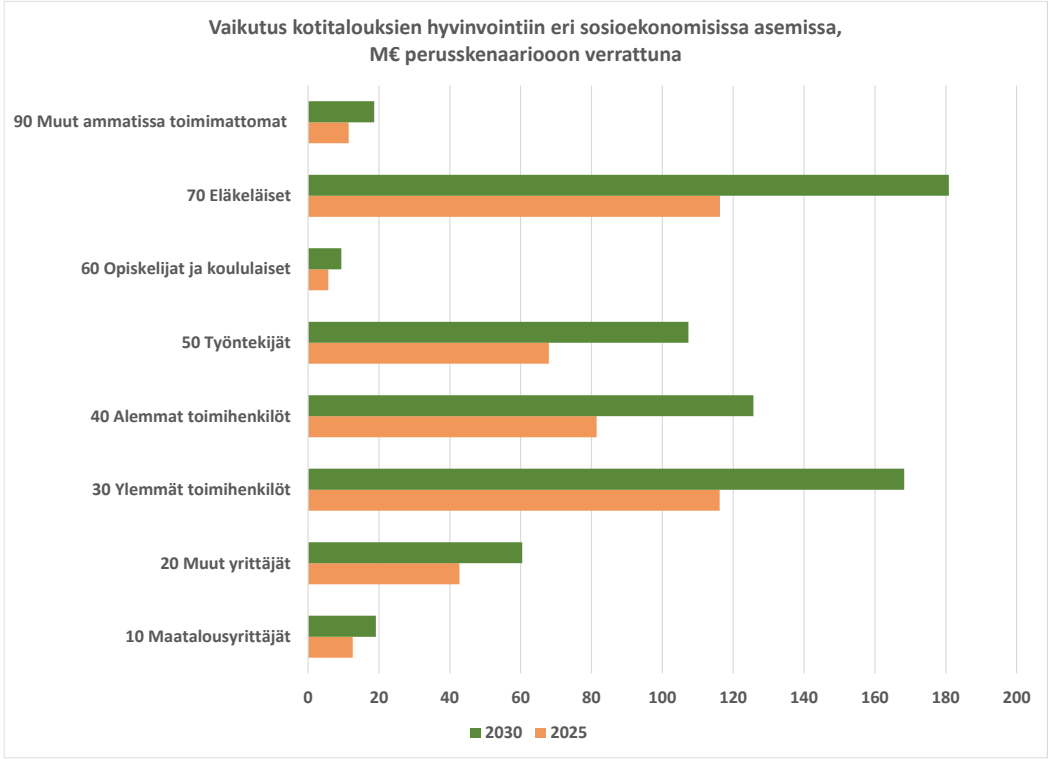

Lähde: Merit Economics

Omakotiliitto

Kansalaisaloitteen talousvaikutukset

- Ehdotuksemme mahdollistaisi yli 4000 uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä.
- Tutkimuksesta selviää, että vaikutukset olisivat suurimmat
  - Etelä-Pohjanmaalla
  - Savossa
  - Pohjois-Karjalassa

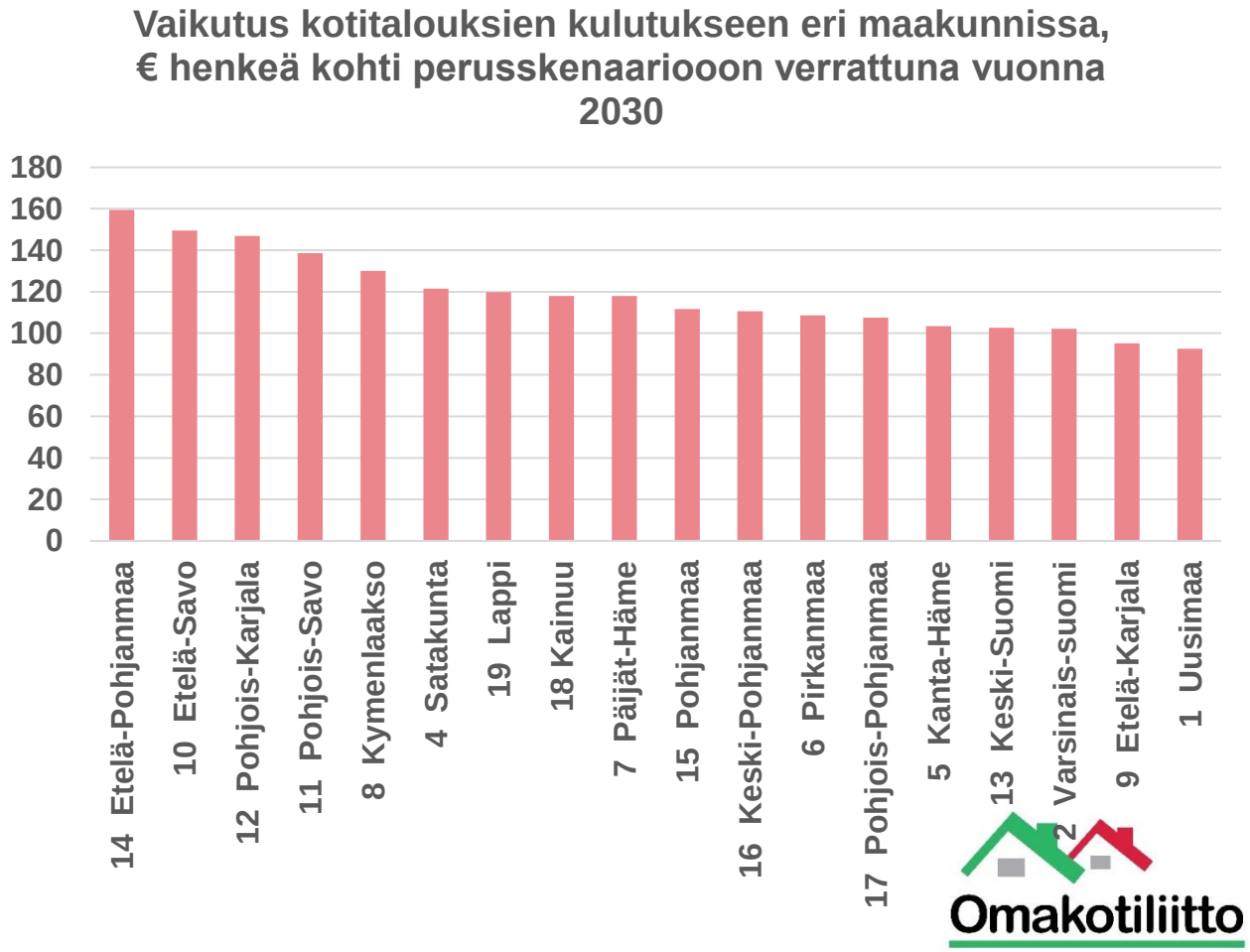

Omakotiliitto

Kansalaisten puolesta

Janne Tähtikunnas
Suomen Omakotiliitto
Janne.tahtikunnas@omakotiliitto.fi
0400 893583

https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7383

Omakotiliitto